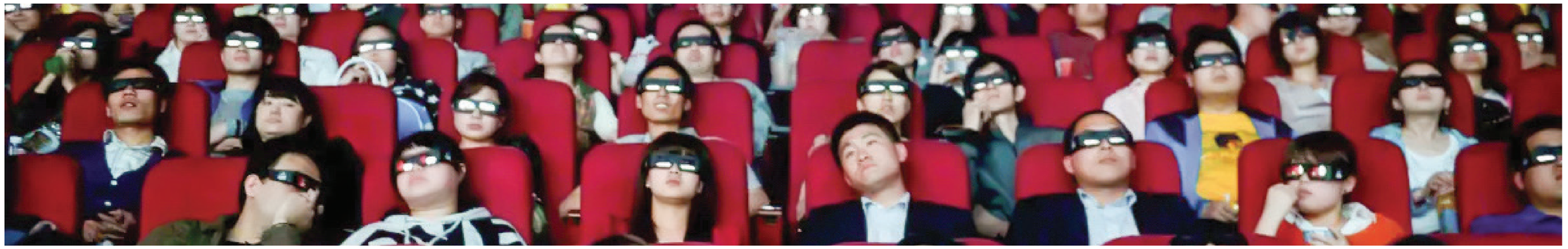

نمایش فیلم در محدوده دیوار چین

رشد سینمای چین؛ الگو یا عبرت؟

میلاد جلیل‌زاده
خبرنگار گروه فرهنگ

رشد اقتصادی سینمای چین که چند سال پیاپی ادامه داشته و چشم‌اندازهای امیدوارکننده‌ای برای چند سال پیاپی دیگر هم می‌توان در مورد آن متصور بود در جنبه متضاد و متناقض دارد که یکی می‌تواند به عنوان الگو مورد توجه قرار بگیرد و دیگری به عنوان عبرت. چینی‌ها در رونق بخشیدن به اکران فیلم‌های چینی در داخل مرزهای خودشان بی‌اندازه موفق عمل کردند و فرمول‌هایشان قابل‌توجه است اما آنها نمی‌توانند یا نمی‌خواهند یا مخاطبان سایر دنیا ارتباط برقرار کنند. سویه بعضی از تحلیل‌های کلان‌نگر این است که ظاهرا چینی‌ها فکر می‌کنند می‌توانند مثل دوران باستان هم می‌توان به کار بست اما نکته اینجاست که ادامه این فرمول در سینما می‌تواند بعدها برای چینی‌ها مشکلاتی ایجاد کند. در ادامه به بررسی وضعیت سینمای چین در سال ۲۰۲۴ پرداخته شده است. وضعیتی که بخشی از آن قابل الگوبرداری است و مربوط به اکران داخلی فیلم‌های چینی در چین می‌شود و بخش دیگر که مربوط به درون‌گرایی افراطی چینی‌هاست، مایه عبرت است.

بازی رفت؛ برد چین در خانه خود

وقتی فیلم آمریکایی «آواتار» برای اولین‌بار در دسامبر ۲۰۰۹ در ایالات‌متحده اکران شد، سینماهای چین اکران این فیلم را به‌مدت دو هفته به تاخیر انداختند تا راه برای نمایش دو فیلم چینی باز شود به نام‌های «بادبادک‌ها و آدمکش‌ها و یک زن» و «اسلحه و فروشگاه نودل.» این دو فیلم تقریبا همه ستاره‌های برتر چینی را در خود داشتند؛ اما آواتار در آن زمان رکوردهای تمام‌وقت گیشه‌های چین را شکست. این بیش‌از هر چیز امید استودیوها به نفس فیلم‌های چینی را شکست از بین برد؛ اما یک اصطلاح قدیمی چینی می‌گوید که اعتراف به هر چیز شرم‌آور، شجاعت است.»

این بخشی از مقاله وانگ وِن، استاد و رئیس اجرایی موسسه مطالعات مالی چونگ یانگ، رهبر چین هم فعالیت می‌کند و روزنامه دولتی گلوبال‌تایمز در سال ۲۰۲۱ مقاله‌اش را منتشر کرد.

از چند دهه پیش به این سو، دولت چین اجازه داد تا فیلم‌های آمریکایی در این کشور به نمایش در بیایند و همین مساله باعث رونق سالن‌های سینما در این کشور شد. البته باید توجه داشت که دولت چین چنین سیاستی را مثل بسیاری از کشورهای دیگر اجرانکرد که اکران داخلی‌شان را برای همیشه به فیلم‌های هالیوودی واگذار کرده‌اند و از همان ابتدا آثار هالیوود را برای رونق بخشی به سالن‌های داخلی‌اش طوری مورد استفاده قرار داد که در نهایت بتواند وابستگی‌اش را قطع کند.

رابطه دوستانه هالیوود با چین به دهه۹۰ میلادی برمی‌گردد. «فارَی» در سال ۱۹۹۴ اولین فیلم پرفروش آمریکایی وارداتی بود و یک سال بعد چین شروع به اجازه اکران سالانه ۱۰ فیلم خارجی در این کشور کرد. روندی که در ادامه گسترش بیشتری هم پیدا کرد. در سال ۲۰۱۲، هفت فیلم از ۱۰ فیلم پرفروش داخل چین، ساخت آمریکا بودند. در آن زمان تعداد تماشاگران فیلم در ایالات‌متحده ناهمگنی آهسته داشت که طی چند دهه ادامه پیدا کرده بود و کم‌کم داشت نگران‌کننده می‌شد. فروش دی‌وی‌دی در به‌صورت پراکنده در جریان بود و استریم‌ها در ابتدای راه بودند. همین شرایط باعث شد چشم امید استودیوها به سمت سالن‌های سینما در چین برود